

Mednarodno o travinju kot zeleni energiji

Namembnost travnika bo odločila o vrsti uporabe

Varovanje skupaj s pridobivanjem energije in ponovno oživitvijo govedoreje na goričkih in obmurskih travnikih

Na sejmišču v Gornji Radgoni je bila vse dni Pomladnega sejma na ogled tudi prav posebna inovativna naprava, montirana v zabojniku in na veliki prikolic. Obiskovalci so si tako lahko ogledali prav posebno uporabo trave: travna silaža se namoči v topli vodi, trdni in tekoči del se loči, trdni del se stisne v brikete in uporablja kot gorivo, tekoči del pa se uporabi v bioplinarni za pridobivanje električne energije. Zato je idealno, da je taka premična naprava postavljena v bližini bioplinarn. Kakor je povedala slovenska vodja projekta Lidija Šömen, bodo v prihodnje s pomočjo nemškega partnerja Catro z napravo obiskali vseh devet regij, ki so partnerice projekta DanubEnergy, da bi preverili njeno učinkovitost in možnost gospodarnega izkoriščanja travinja za potrebe pridobivanja energije in novih zelenih delovnih mest.

Poleg dr. Bernharda Schneidera (vodja projekta) in dr. Lutzja Bühlea z Univerze v Kasslu, ki sta predstavila novo tehnologijo, so svoje mnenje o razpolo-

žljivih virih in možnostih izkoriščanja travinja povedali tudi pomurski strokovnjaki. Poudarili so pomen biodiverzitet travnikov in vse večje opuščanje travnikov na Goričkem, na poplavnem območju ob Muri in na brežinah vodotokov, prav z novim odnosom do travinja pa bi lahko imeli od njega ne le energetske, ampak tudi družbeno in socialno-ekonomske koristi ter zelena delovna mesta.

Anton Kustec iz Agencije Republike Slovenije za okolje je predstavil potencial travinja na vodni infrastrukturi: veliko denarja se namreč porabi za redna vzdrževalna dela v porečju reke Mure, ki pa naj ne bi bila sama sebi namen. »Koncesionar v porečju reke Mure je VGP Mura, d. d., ki skrbi za vzdrževanje odtokov in brežin, skratka vzpostavlja pretočni režim, ki mora delovati v primeru visokih vod. Če bi opustili te košnje, ki nas letno stanejo 200 tisoč evrov, ne bi mogli pravočasno zaznati nepredvidenih poškodb na nasisih in reguliranih vodotokih. V tem

trenutku je res videti, da je vzdrževanje samo sebi namen, ampak mi moramo skrbeti za ravnovesje v prostoru. Delamo po programu, ki upošteva zakonodajo. Naši vodotoki so namreč tudi na zavarovanih območjih, kjer je območje Nature 2000, krajinski park, poleg nas so tu še ribiči, okoljevarstveniki, gozdarji in kmetijci. Imamo veliko omejitev in predpisov in zaradi tega številne probleme pri vzdrževanju. Ker porabimo za košnjo trave veliko sredstev, smo tudi mi v preteklosti že iskali ustrezne rešitve, na primer da bi redili drobnico. Toda naši tereni niso na ravnem, so bolj ali manj poševni, stroji za košnjo so masivni, roka je dolga tudi sedem metrov,« je povedal Kustec.

Dr. Stanko Kapun iz KGZ je lahko potregel že s konkretnimi podatki, saj je sodeloval v lanskem poskusu, ko so z nemškim partnerjem opravili poskus in za potrebe predelave pokosili močvirne travnike ob Muri ter ugotovili, da lahko pridelajo od štiri do šest ton suhe snovi na hektar. Iz trave s 400 hektar-

jev močvirnih travnikov, ki so na voljo, bi lahko samo v Pomurju naredili 1600 ton biomase, k temu pa bi lahko dodali še travinje z obcestnih površin in kanalov. Seveda bi za uresničitev teh zamisli potrebovali investitorja, ki bi bil pripravljen vložiti svoj lastni denar v nakup naprave, ki je lahko v obliki premične enote. Od košnje trave, njenega spravila v okrogle bale in v nadaljevanju predelave bi lahko v Pomurju živel marsikdo. Tudi na Goričkem je veliko zaraščenih kmetijskih površin, ki nikogar ne zanimajo in jih nihče niti ne kosi. Med njimi je tudi veliko takih, ki so del zaščitenege območja.

Dr. Bernard Goršak, direktor Krajinskega parka Goričko, pa je prepričan, da moramo danes gledati na travnik drugače kot v preteklosti. »Nekoč so se na takem travniku pasle krave in ovce, zdaj pa moramo razumeti, da je treba s travnikom ravnati drugače že zaradi tega, da bo sploh obstal. Njegova dragocenost je biodiverziteteta, ki pa sama po sebi ni dovolj za ohranjanje. Izhaja-

ti moramo tudi iz tega, kaj nam travnik da. To pa je biomasa, ki nam omogoča predelavo v neke druge končne produkte – lahko je to bioogljje, ki se vrača na vrtove in njive, ali kurjenje za pridobivanje energije. Toda vsi ti poskusi so le gašenje požara, ker še ni neke prave ekonomije. Osnovno vprašanje je, ali je ekonomika sploh kdaj mogoča v primeru, če bomo pridelovali revno travinje – kajti mi ne želimo povečati biomase travnika, ampak ohraniti biodiverziteteto,« je opozoril Goršak.

Mobilna naprava za predelavo trave je torej le ena izmed možnosti, dolgoročno pa je po Goršakovem mnenju za krajino najboljša rešitev, da bi na Goričkem spet imeli v vsakem hlevu vsaj kravo ali dve. Pri tem pa bi bilo dobro razmišljati tudi o nekem centru, skupnem skladišču krme, ki bi bila na voljo tem majhnim kmetijam, ki bi redile po eno kravo, pozimi. Potrebni bi bili le boljša organizacija in samoorganizacija kmetijstva na Goričkem.

Bernarda B. Peček